

Rozhovor s Adamem Vojtěchem

Přinášíme Vám rozhovor s Mgr. Adamem Vojtěchem, bývalým starostou právnického spolku Všehrd, který v dnešní době působí na Ministerstvu financí ČR a jeho specializací je zejména problematika financování českého zdravotnictví.

Známe se už několik let od doby, kdy jste působil na právnické fakultě jako student a zároveň jste byl předsedou studentského spolku Všehrd. Jak vzpomínáte na tuto dobu?

Vzpomínám velmi rád, protože samozřejmě jednak doba studií je velmi příjemná a já jsem ten pocit měl, že na právnické fakultě Univerzity Karlovy jsem byl velmi spokojený a studium se mi líbilo. Samozřejmě působení ve Spolku českých právníků Všehrd pro mě bylo zajímavou výzvou a zkušeností i možná do současné praxe, protože do jisté míry to byla role v dobrém slova smyslu politická. Vedl jsem spolek studentů, musel jsem jednat s lidmi, jednat s představiteli fakulty, s představiteli právnické obce, s partnery, s osobnostmi, které jsme zvali na přednášky, byla to v tomto zkušenost z hlediska vedení organizace, která má svoji historii a já to bral jako obrovskou zodpovědnost. My jsme přebírali spolek, který nebyl úplně v optimálním stavu z hlediska jeho členské základny a podobně. Za ty dva roky, kdy jsem spolek vedl, se ho podařilo dostat na velmi dobrou úroveň, získat renomé právě v právnické obci, ale i mezi samotnými studenty. O tom svědčí fakt, že se nám podařilo za ty dva roky zvednout počet členů o více než sto. Začal být velký zájem o námi pořádané přednášky a další akce. Všehrd si drží stále dobré jméno, příští rok bude slavit 150 let od založení. Já jsem rád, že jsem mohl přispět svým dílem k tomu, aby dál fungoval, protože jsem založením člověk, který ctí historické hodnoty a tradice a Všehrd je zdůstojněním této dlouhodobé tradice v rámci právnického stavu v České republice.

Spolková činnost má v Čechách dlouhou tradici, na druhou stranu osobně mám pocit, že ne všem spolkům se daří. Co je to tajemstvím úspěchu, díky kterému jste dokázal ten spolek dostat, dovoluji si tvrdit, na nejúspěšnější a nejviditelnější místo v rámci právnických spolků v Čechách.

Tak je pravda, že je vždycky trochu jednodušší, pokud pracujete se značkou, která má svoji tradici a své jméno. Všehrd byl založen v roce 1868 a zejména v období první republiky byl velmi významný a vytvořil si skutečně velkou známost díky tomu, že jeho členy byly takové osobnosti jako Alois Rašín, první československý ministr financí, či Jaroslav Preiss, šéf tehdejší Živnostenské banky. Přestože byl v zásadě rozpuštěn v době komunistické éry, tak po jeho obnovení po revoluci navazoval právě na tyto historické tradice. Pokud máte něco takového, s čím můžete pracovat, tak je to jednodušší, než když zakládáte spolek na zelené louce. To, co se podařilo v době, kdy jsem byl starostou spolku, bylo řekl bych dílem dobré shody okolností, dílem toho, že se podařilo vytvořit dobrý tým i kolem mě, protože vždycky člověk musí mít dobrý tým, starosta nebo obecně šéf nějakého spolku by měl být hnacím motorem a řekl bych ideovým vůdcem, i když to zní trochu pateticky. Ale měl by být člověkem, který dává myšlenky a ideje směřování spolku na stůl a musí mít dobrý tým kolem sebe, který dokáže ty myšlenky přetavit v realitu, a to se mi podařilo tehdy vytvořit, dobrý správní výbor, studenty, kteří byli stejně nadšení jako já. To bylo tehdy tajemstvím úspěchu, že jsme tvrdě pracovali jako tým, brali jsme to jako svou prioritu, jako naši povinnost vůči tomu spolku. Chtěli jsme odevzdat nějakou práci a nejenom dělat něco, co nám pomůže možná v naší budoucí kariéře, což možná

někteří tak vnímají, že jsou v nějakém spolku, stanou se známými, tak že je to nějaký výťah k budoucímu úspěchu. My jsme to skutečně brali tak, že jsme to dělali poctivě, podařilo se nám nastartovat pořádání nejrozličnějších akcí s významnými osobnostmi, získat nové partnery, vytvořit si dobré vztahy s fakultou, obnovit často zpretrhané vztahy s našimi bývalými členy a podobně. Mám pocit, že to je skutečně o tom týmu, který se tehdy dal dohromady a pracoval tak, že to vlastně bylo nezištné pouze ve prospěch spolku. To byly ty úspěchy, ze kterých těží spolek do dneška.

Vaše cesta pak přes krátkou zastávku právníka v jedné české korporaci vedla do veřejného sektoru na ministerstvo financí. Jakou agendou jste se na ministerstvu financí zabýval?

Na ministerstvu financí působím do dneška, primárně se zabývám oblastí zdravotnictví z pohledu fungování systému, právní úpravy a jeho financování. Začal jsem se intenzivně věnovat mapování finančních toků ve zdravotnictví, kontrole fungování a hospodaření zdravotních pojišťoven či fakultních nemocnic a obecně možnostem, jak by se dalo naše zdravotnictví zefektivnit. Takže to je primární oblast, kterou do dneška řeším. Pak to byla řada dalších věcí, kterým jsem se věnoval, byl jsem vyslán za ministerstvo financí do několika společností, kde ministerstvo vykonává akcionářská práva, takže jsem získal i cenné zkušenosti z oblasti vedení korporací, kde jsem mohl uplatnit i znalost práva.

Stav a financování českého zdravotnictví asi nemá smysl rozebírat. Myslím, že bychom tu seděli dlouho. Po vaší zkušenosti z ministerstva financí, jaké tady vidíte výzvy? Čím vším by se mělo ministerstvo zabývat do budoucnosti v oblasti financování zdravotnictví?

Těch výzev je několik. Systém zdravotnictví tak, jak je nastaven, obdobně jako třeba systém důchodový, je založen na průběžném financování a je tažen ekonomicky aktivními osobami, občany, kteří do systému přispívají a ti, kteří nejsou ekonomicky aktivními, ti z tohoto systému povětšinou čerpají... Problém je signifikantní, protože čelíme nepříznivému demografickému vývoji, to že právě těch ekonomicky aktivních ubývá, a naopak se prodlužuje věk dožití, což je bezesporu pozitivní, ale na druhou stranu to s sebou nese nárůst nákladů na zdravotní služby a existuje zde hrozba pro dlouhodobou udržitelnost systému. I proto musí být jedním ze základních cílů prodlužovat nejen věk dožití, ale především počet let prožitých ve zdraví. Zdravotnictví se stává čím dál tím dražším oborem, pokud jde například o vstup nových inovativních léků a technologií a my zatím neumíme účinně regulovat vstup těchto nových technologií. Neumíme vyhodnocovat jejich nákladovou efektivitu. To znamená říci, toto budeme hradit, to má skutečný přínos pro pacienta, a toto prostě hradit nebudeme. To je systémové řešení, které je nutné nastavit. Pokud se podíváme na trend demografického vývoje, tak je zřejmé, že tady bude čím dál více lidí, kteří budou potřebovat dlouhodobou péči, která je do dneška také neukotvená. Dnes tady máme zcela oddělený systém zdravotnictví a systém sociální. Ta dvě ministerstva nebyla doposud schopna komunikovat, ač jsou od sebe vzdálena asi osmdesát metrů, tak vlastně dvacet let je tady snaha, aby se propojily ty dva systémy, protože logicky u dlouhodobě nemocných, kterých bude přibývat, je potřeba to řešit jednotně jak z hlediska financování, tak z hlediska organizace a ty systémy spolu vůbec nekomunikují. Takže to je další výzva. Když se člověk stane dlouhodobě nemocným, tak ten systém je k němu velmi nepřátelský, musí řešit řadu administrativních úkonů, podstoupit několik správních řízení, aby získal příspěvek na péči a podobně. Ten systém by měl mít jedno místo, kde takový člověk získá veškeré informace, jedno místo, ze kterého se bude tato péče financovat a nebude muset být odkazován na dva resorty. Pak jsou tu samozřejmě další důležité výzvy, měli bychom se podívat na otázku podpory prevence, kdy u nás je vysoký nárůst chronických chorob, například vysoký a stále stoupající počet diabetiků, vysoký počet lidí s vysokým krevním tlakem a podobně. Nemáme vlastně nastaveny motivační mechanismy pro lidi, aby se chovali odpovědněji ke svému zdraví a aby

docházeli na preventivní prohlídky. Dnes jde u nás i v západní Evropě sedmdesát pět procent veškerých výdajů na zdravotnictví právě na léčbu chronických chorob. Zanedbané chronické choroby znamenají obrovské náklady na léčbu i pro sociální systém. Pokud diabetikovi například selžou ledviny a je odkázán na hemodialýzu, tak jsou to nejen náklady pro zdravotnictví, ale takový člověk musí mít minimálně částečný invalidní důchod, má výpadek příjmů a podobně. Takže musíme nastavit motivační mechanismy pro občany, aby se chovali ke svému zdraví odpovědně.

Legislativní rámec zdravotnictví a zdravotního pojištění je z vašeho pohledu vyhovující, nebo je zde prostor pro nějakou zásadnější, koncepčnější změnu?

Já si myslím, že prostor pro změnu existuje, je pravda, že dnes to zdravotní pojištění, ono se jmenuje pojištění, ale v zásadě je to spíše zdravotní daň, je to paušálně stanovený odvod. Pokud by to bylo pojištění, tak se v něm mají zohledňovat individuální potřeby a chování občana. To v tom zdravotním pojištění prostě není. Máme třinácti a půl procentní odvod, který je pro všechny paušálně daný. Z mého pohledu, a vidíme to i v zahraničních systémech, jako je například Holandsko, které je dobrým příkladem a je vyhodnocováno jako jeden z nejlepších systémů zdravotnictví na světě, je prostor pro vytvoření druhé složky pojistného, to znamená vytvořit dvousložkové pojistné. Jedna složka by byla jako doposud stanovená nějakým procentem, paušálním odvodem, který by nadále tvořil majoritní část. Druhá složka by byla nominální, kterou by člověk platil své vybrané zdravotní pojišťovně a ta by pak mohla tu složku v zákonných mantinelech přizpůsobovat, například nějakými motivačními mechanismy s ohledem právě na chování toho jedince tak, že když třeba daný člověk bude docházet na preventivní prohlídky, v případě chronického pacienta bude dodržovat nějaké léčebné programy a plány, říká se tomu disease management programy, tak například bude platit nižší pojistné, tak aby tam byla ta motivace signifikantnější, než je dnes. Vytvořila by se tím i cenová konkurence mezi zdravotními pojišťovnami. Dnes máme sedm zdravotních pojišťoven, šest takzvaných zaměstnaneckých, oborových, plus jednu dominantní VZP. Ty pojišťovny v zásadě nemají moc šancí se odlišit, pokud by se vytvořila druhá složka pojistného, kterou by si určovaly v nějakých legislativních mantinelech zdravotní pojišťovny samy, tak by například mohly nabídnout lepší služby, širší služby svým pojištěncům za nižší pojistné, vytvořilo by to skutečnou konkurenci mezi těmi pojišťovnami ve prospěch pojištěnců, kteří dnes vlastně nemají příliš velký prospěch z toho, že je tu sedm zdravotních pojišťoven, protože ty pojišťovny nemají možnost se odlišit. S tím je spojené i to, že zdravotní pojišťovny budou motivovány pro své klienty nakupovat zdravotní služby v nejlepším poměru ceny a kvality. Dnes bohužel nikdo kvalitu poskytované zdravotní péče neměří a finančně neohodnocuje. To chci změnit.

Jak nahlížíte na nedávný nálezk Ústavního soudu ČR ke zrušení úhradové regulace zdravotnictví?

Já jsem se této oblasti věnoval už před tím, než Ústavní soud takto rozhodl, protože bylo všeobecné povědomí v odborné veřejnosti o tom, že ta právní úprava, tak jak byla nastavena, nebyla v pořádku, byla poměrně netransparentní, bez nějakého jasně stanoveného procesu, protože vlastně nastavování úhrad bylo ponecháno čistě na zdravotních pojišťovnách, potažmo na VZP, která stanovovala číselníky zdravotnických prostředků a ostatní pojišťovny to od ní přejímaly, ale v zásadě neexistoval žádný jasný zákonem stanovený proces, jak se vlastně zdravotnické prostředky budou dostávat do úhrad a jaká ta úhrada bude a jaký bude případně doplatek. Pokud nemáte ani žádný přezkum a vlastně transparentní pravidla, tak to vždycky vede k nějakým podezřením, možná i na korupční jednání a podobně. Takže to, že Ústavní soud ČR takto rozhodl, většina odborné veřejnosti přijala s povděkem. Samozřejmě je škoda, že změna nepřišla dříve s novou zákonnou úpravou, která by to řešila, že to muselo dojít až do této eskalace zrušení Ústavním soudem, který nyní dal ministerstvu

zdravotnictví, potažmo politické reprezentaci, prostor do konce roku 2018 přijít právě s novou úhradovou regulací zdravotních prostředků tak, aby bylo zřejmé, na co má pojištěnec nárok z hlediska úhrad a kde například si může doplatit na nějaký rozdíl mezi hrazenou a nehrazenou variantou poskytnutých prostředků. Dnes prostě ten jasný nárok stanoven není a není jasný vlastně ani proces, co bude hrazeno a co nebude hrazeno. Já si myslím, že existují dvě cesty, jak dál. Jedna je podle mě horší, je ale taktéž možná, tedy že se bude postupovat podle správního řádu, podobně jako v případě úhradové regulace u léků, kde to řeší Státní ústav pro kontrolu léčiv. Je tam správní řízení, postupuje se podle správního řádu, včetně přezkumu a případné správní žaloby a podobně a vlastně v rámci toho správního řízení se úhrada stanoví třeba při vstupu nového léku. Tak by to bylo i u zdravotních prostředků. Problém je, že léků máme asi osm tisíc, ale zdravotních prostředků máme asi padesát tisíc. To znamená, že existuje hrozba, kdybychom takto postupovali a každý zdravotní prostředek šel skrze správní řízení, tak by to vedlo v zásadě k zahlcení SÚKLu a možná ke kolapsu toho systému, protože by nebyl schopen toto zpracovat.

Druhou možností, která se v minulosti řešila a která je z mého pohledu lepší, i když má také svá rizika, je postupovat cestou opatření obecné povahy, to znamená, že vždycky jednou za čas v souladu s procesem upraveným v zákoně, by bylo SÚKLeM vydáno opatření obecné povahy, které by stanovilo nějaký úhradový katalog, to znamená nějaké kategorie zdravotních prostředků a prostředky, které budou hrazeny po připomínkách všech relevantních subjektů. Uvažovalo se, že to bude tak čtyřikrát za rok, kdy by se prostě to opatření vydalo a bylo by to možná pružnější než jít skrze to správní řízení podle správního řádu. Takže to se bude muset řešit, je to úkol, který stojí před budoucím ministrem zdravotnictví po volbách, protože do konce příštího roku musí být nová zákonná úprava přijata.

Chystáte se vstoupit do vysoké politiky, kandidujete v říjnových volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu, předpokládám, že zdravotnictví je jedním z vašich hlavních témat, jaké máte další plány?

Tak primárně bych se chtěl věnovat zdravotnictví, proto jsem do toho šel, protože v posledních letech to bylo moje hlavní téma a z hlediska zkušenosti a například i díky členství ve správní radě VZP a podobně si myslím, že mám vizi, kam zdravotnictví směřovat. Skutečně rezervy v tom systému jsou z hlediska efektivity a transparentnosti a stejně tak ve zvyšování kvality zdravotní péče. Pokud bych byl zvolen, tak poslanec řeší široké spektrum všech legislativních návrhů, které jsou Sněmovně předloženy. Samozřejmě, já jsem z jižních Čech, tak bych chtěl dále řešit problémy právě kraje, ze kterého pocházím a kde kandiduji. Jedním ze základních problémů je v jižních Čechách především doprava, když se člověk podívá, jak postupuje výstavba dálnice D 3, má pocit, že České Budějovice jsou společně s Karlovými Vary dnes jediná krajská metropole, kam dálnice zatím nevede. Je to zásadní problém, i když se podařilo v tomto volebním období alespoň zahájit několik nových úseků, tak stále je dostavba D 3 téměř v nedohlednu. Takže i toto je něco, co bych chtěl také řešit, protože já si nedovedu představit, že na kompletní dálnici budeme čekat dalších dvacet let. To je nepřijatelné, navíc když vidíme, že na rakouské straně je již dálnice hotová. Je to chyba bývalých politických reprezentací, protože to pro ně nebyla priorita. Bude nutné připravit i potřebný zákon o liniových stavbách, aby se celý proces výstavby urychlil.

Jaké jsou další problémy, která trápí Jihočechy?

Samozřejmě je to i otázka dostavby jaderné elektrárny Temelín, taktéž velké téma. V tomto směru se vede debata o rentabilitě takové investice. Z hlediska energetické bezpečnosti do budoucna je pravděpodobně jaderná energie klíčová a stát se bude muset rozhodnout, kam peníze investovat,

jestli do obnovitelných zdrojů energie, kde bohužel v praxi vidíme, že to nebyla úplně šťastná volba, nebo do jádra. Osobně nemám nic proti obnovitelným zdrojům energie, určitě mohou jako doplněk fungovat dobře, ale pokud chceme mít skutečně energetickou soběstačnost, tak se prostě nevyhneme tomu, abychom investovali do jaderné energie. Takže z mého pohledu dostavba jaderné elektrárny Temelín, ať už tedy ze zdrojů státních nebo ze zdrojů polostátního ČEZu, by měla být taktéž jednou z priorit. Za naopak značně zbytnou investici považuji výstavbu mezinárodního letiště v Českých Budějovicích. Když vidím, jak například strádá letiště v Karlových Varech i v dalších menších městech, když se podívám na různá letiště duchů, kterých je řada i v takových turistických destinacích, jako je Španělsko, tak jsem velmi skeptický k tomuto projektu, do kterého mají jít stovky milionů korun. Pro tyto peníze by se jistě našlo smysluplnější využití.

Otázka na závěr. Proč se úspěšný mladý právník rozhodne kandidovat do Poslanecké sněmovny? Co Vás k tomu vedlo?

Byla to nabídka, kterou jsem dostal. Jak jsem již řekl, věnoval jsem se na ministerstvu financí oblasti zdravotnictví intenzivně. Zdravotnictví je do velké míry politické téma. Bohužel, je to tak, že to je velké politikum. Bez jasného politického směřování a nastavení budoucího fungování se ve zdravotnictví jen těžko něco změní. Mým cílem je, aby se podařilo najít politický konsenzus nad směřováním českého zdravotnictví. Je potřeba nastavit jasné priority, jasné pilíře pro fungování toho systému a z těch neuhnout. Není zkrátka možné každé volební období měnit celou koncepci. Možná to zní trochu idealisticky, ale například v Nizozemsku se to povedlo. Všechny politické strany, jak z vládní koalice, tak z opozice a další stakeholderi tam společně pracovali asi 10 let na reformě zdravotnictví a nakonec se shodli. A dnes je právě Nizozemsko považováno za jeden z nejlepších zdravotnických systémů na světě. Říkal jsem si, že pokud bych byl zvolen, tak bych rád k tomuto přispěl. Přiznávám se, že mám ideály, se kterými jdu do politiky. Před několika lety jsem navštívil knihovnu JFK v Bostonu, kde byl takový zajímavý slavný citát Johna F. Kennedyho: „Neptej se, co může tvá zem udělat pro tebe. Ptej se, co ty můžeš udělat pro svoji zem.“ Takže si myslím, že pokud mám co přinést a mám svou vizi, co bych chtěl udělat například ve prospěch českého zdravotnictví a nejenom to, tak proč do toho nejít. Víím, že politika má negativní konotace, lidé často paušalizují. Není to jenom případ České republiky, ale i v zahraničí to tak funguje, že politici jsou ti nejhorší a mají tu nejhorší pověst, tak bych chtěl tu pověst trochu vylepšit.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Půl roku po účinnosti novely stavebního zákona](#)
- [Rozhovor s Adamem Vojtěchem](#)
- [Video rozhovor s Danielou Kovářovou](#)
- [Video rozhovor s Martinem Maisnerem](#)
- [Video rozhovor s Monikou Novotnou](#)
- [Video rozhovor s Robertem Nerudou](#)
- [Video rozhovor s Michalem Vepřekem](#)
- [Video rozhovor s Robertem Němecem](#)
- [Video rozhovor s Michalem Hinkem](#)
- [Video rozhovor s Janem Pořízkem](#)
- [Video rozhovor s Martinem Nedelkou](#)